

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.016.01.2017

P/17/017

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/017 – Nadzór nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa
Okres objęty kontrolą	Lata 2014-2017 (I półrocze)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Mirosław Bortacki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/125/2017 z dnia 17 sierpnia 2017 r. (dowód: akta kontroli tom I str. 1-2) 2. Katarzyna Durakiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/134/2017 z dnia 5 września 2017 r. (dowód: akta kontroli tom I str. 3-4)
Jednostka kontrolowana	Lubelski Rynek Hurtowy S.A., Elizówka 65, 21-003 Ciecierzyn (dalej: „Spółka” lub „LRH S.A.”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Ryl, Prezes Zarządu od 4 stycznia 2016 r. Do 17 października 2015 r. Prezesem Zarządu był Ryszard Nowak. (dowód: akta kontroli tom I str. 9, tom II str. 199, 243)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹, że reprezentanci Skarbu Państwa sprawowali nadzór nad działalnością Spółki zgodnie z wymogami, określonymi w Statucie Spółki². Corocznie Rada Nadzorcza i Zwyczajne Walne Zgromadzenie dokonywały oceny sprawozdań finansowych Spółki oraz sprawozdań z działalności Zarządu. Postępowania kwalifikacyjne na stanowiska członków Zarządu prowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami, a wyboru dokonywano spośród osób posiadających wymagane kwalifikacje. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej i Zarządu nie przekraczało wyznaczonych przepisami prawa limitów. Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej uzyskali absolutorium z wykonania przez nich obowiązków w poszczególnych latach okresu 2014-2016. [...]*

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Powoływanie i odwoływanie osób reprezentujących Skarb Państwa w Spółce

Opis stanu faktycznego

1.1. Kryteria i procedury doboru kandydatów na stanowiska w organach Spółki

Skarb Państwa posiada od 4 grudnia 2014 r. pakiet większościowy akcji LRH S.A., wynoszący 87,96%³. Od stycznia 2017 r. nadzór właścicielski nad Spółką sprawuje

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Statut Spółki Akcyjnej „Lubelski Rynek Hurtowy” w Elizówce, tekst uwzględniający zmiany uchwalone 28 czerwca 2013 r. przez Zwyczajne WZ oraz tekst uwzględniający zmiany uchwalone 20 maja 2015 r. przez Nadzwyczajne WZ, dalej: „Statut Spółki”.

³ Wcześniej, od 18 sierpnia 2011 r., Skarb Państwa posiadał 42,21% akcji. Z dniem 4 grudnia 2014 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przekazała do Skarbu Państwa 45,75% akcji.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Poprzednio nadzór ten był sprawowany przez Ministra Skarbu Państwa.

W okresie objętym kontrolą organami Spółki były: Zarząd, Rada Nadzorcza (dalej: „RN”), Walne Zgromadzenie (dalej: „WZ”).

Wg Statutu Spółki w skład Zarządu wchodzi od jednego do trzech członków, powoływanych przez RN na okres wspólnej kadencji trwającej trzy lata. W latach 2014-2015⁴ Zarząd był dwuosobowy, od 2016 r. – jednoosobowy.

(dowód: akta kontroli tom I str. 153, 197-198, 220, 259-285, tom II str. 312-313)

Na podstawie art. 19a ust 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników⁵, w okresie objętym kontrolą RN przeprowadziła pięć postępowań kwalifikacyjnych, z których dwa zakończyły się wyborem kandydatów na członków Zarządu. Postępowania te przeprowadzone zostały zgodnie z zasadami, określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003 r. w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu w niektórych spółkach handlowych⁶.

Stosownie do zapisów § 4, 5, 8 i 9 ww. rozporządzenia, RN określiła m.in. termin i miejsce przyjmowania zgłoszeń od kandydatów, treść i datę opublikowania ogłoszenia o postępowaniu, termin i miejsce przeprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej oraz zakres zagadnień będących przedmiotem rozmowy kwalifikacyjnej, a także zakres informacji, jakie zostaną udostępnione kandydatom. Kandydaci na członka Zarządu musieli spełniać wymagania m.in. w zakresie posiadania wyższego wykształcenia, pięcioletniego stażu pracy, niepodlegania ograniczeniom i zakazom zajmowania stanowiska członka zarządu w spółkach handlowych, posiadania znajomości zasad funkcjonowania rynków hurtowych w branżach obejmujących działalność Spółki i problematyki rolnictwa.

Dwa postępowania przeprowadzono w związku z upływem kadencji Zarządu:

- 1) 15 marca 2014 r. wszczęto postępowanie kwalifikacyjne na dwóch członków Zarządu (prezesa i wiceprezesa ds. sprzedaży i marketingu), zakończone bez wyłonienia kandydatów i bez podania przyczyn (uchwała nr 21/2014 z 31 października 2014 r.);
- 2) 7 marca 2015 r. wszczęto postępowanie kwalifikacyjne na dwóch członków Zarządu, zakończone wyborem prezesa i wiceprezesa (uchwały z 22 maja 2015 r. i 2 czerwca 2015 r.).

W związku z odwołaniem 17 października 2015 r. członków Zarządu, RN przeprowadziła trzy postępowania kwalifikacyjne, z których dwa zakończyły się bez wyłonienia kandydatów i bez wskazania przyczyn. Postępowanie na stanowiska członków Zarządu, wszczęte 28 listopada 2015 r., zostało zakończone 19 grudnia 2015 r. bez wyłonienia kandydata na wiceprezesa, natomiast wybrany został kandydat na prezesa Spółki. Jednocześnie RN ustaliła jednoosobowy skład Zarządu.

(dowód: akta kontroli tom II str. 11-39, 74-79, 120-162, 177-207, 369)

[...]*

(dowód: akta kontroli tom II str. 236-249)

Po odwołaniu członków Zarządu do wykonywania ich obowiązków delegowano członków RN.

(dowód: akta kontroli tom I str. 198, 264, 276)

⁴ Z wyjątkiem okresu od 1 marca do 23 czerwca 2015 r., w którym Zarząd był jednoosobowy.

⁵ Dz. U z 2017 r. poz. 1055.

⁶ Dz. U Nr 55, poz. 476, ze zm.

Wg Statutu Spółki liczba członków RN wynosiła od pięciu do siedmiu osób. [...]*

W związku ze zmianami w składzie Zarządu i RN, Spółka złożyła wnioski o wprowadzenie stosownych zmian do Krajowego Rejestru Sądowego.

(dowód: akta kontroli tom I str. 259-285, 415, tom II str. 314-319)

WZ udzieliło absolutorium członkom Zarządu i członkom RN z wykonania przez nich obowiązków w roku obrotowym 2014, 2015 i 2016.

(dowód: akta kontroli tom II str. 250-276, 285-310)

Członkowie Zarządu, którzy pełnili funkcje w okresie objętym kontrolą, posiadali wyższe wykształcenie oraz odpowiedni staż pracy, potwierdzający posiadane doświadczenie w zakresie zarządzania⁷.

[...]*

(dowód: akta kontroli tom I str. 415, tom II str. 113-117, 329)

1.2. Wykonywanie obowiązków przez reprezentantów Skarbu Państwa

W badanym okresie członkowie RN sprawowali kolegialnie nadzór nad działalnością Spółki i nie delegowali swoich przedstawicieli do prowadzenia kontroli konkretnych obszarów jej działalności. Na posiedzeniach RN omawiano m.in. bieżącą sytuację finansowo-organizacyjną Spółki, podejmowano uchwały, dotyczące m.in. oceny sprawozdań finansowych za dany rok obrotowy, oceny prac Zarządu, odwoływania i powoływania członków Zarządu, wyrażenia zgody na udzielanie darowizn, wyrażenia zgody na zbycie akcji. RN dokonywała oceny działalności Spółki na podstawie wyników ekonomiczno-finansowych, wynikających ze sprawozdań finansowych i przyjętego na dany rok planu.

(dowód: akta kontroli tom I str. 225-258, tom II str. 1-8, 21-32, 74-78, 113-121, 134-140, 148-150, 161-163, 224-242, 311)

WZ zatwierdziło sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowe za poszczególne lata obrotowe badanego okresu, podjęte też zostały uchwały o podziale zysku. WZ udzieliło Zarządowi i RN absolutorium z wykonania przez nich obowiązków, udzieliło zgody na zbycie akcji, wybrało członków RN.

(dowód: akta kontroli tom II str. 250-276, 285-310)

Spółka terminowo sporządziła sprawozdania finansowe za lata 2014-2016 i złożyła je do Krajowego Rejestru Sądowego. Opinie z badania sprawozdań, sporządzone przez biegłego rewidenta, wskazywały m.in., że sprawozdania te sporządzone zostały na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych i przedstawiały rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny jednostki. Opinie te nie wskazywały na zagrożenie możliwości kontynuowania działalności Spółki.

(dowód: akta kontroli tom I str. 15-80, 415)

W latach 2014-2016 Spółka nie zbywała nieruchomości lub zorganizowanej części majątku w drodze umów lub wniesienia do innych podmiotów. Nie tworzono też spółek zależnych i nie obejmowano akcji lub udziałów w innych podmiotach.

(dowód: akta kontroli tom I str. 15-80, 147-224)

Nadzwyczajne WZ 20 maja 2015 r. podjęło uchwałę o zmianie Statutu Spółki, wprowadzając zapis o uprawnieniu Skarbu Państwa do uzyskiwania informacji o Spółce w formie sprawozdania kwartalnego, informacji o wszelkich istotnych zmianach w finansowej i prawnej sytuacji Spółki, zawiadamiania o zwołaniu WZ oraz do otrzymywania kopii wszystkich uchwał RN oraz protokołów z posiedzeń, na których dokonywana jest roczna ocena działalności Spółki.

(dowód: akta kontroli tom I str. 270-285)

⁷ Spółka nie posiadała informacji na temat przygotowania merytorycznego i doświadczenia zawodowego członków RN, w tym informacji o zdany egzaminie na członka RN.

[...]*

(dowód: akta kontroli tom I str. 147-224)

1.3. [...]*

Ustalone
nieprawidłowości [...]*

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia⁸, że reprezentanci Skarbu Państwa sprawowali nadzór nad działalnością Spółki zgodnie z wymogami określonymi w Statucie Spółki. Postępowania na stanowiska członków Zarządu prowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami, a wybrane osoby posiadały odpowiednie kwalifikacje. Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej i Zarządu nie przekraczały wyznaczonych limitów. Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej uzyskali absolutorium z wykonania przez nich obowiązków w poszczególnych latach okresu 2014-2016. [...]*

2. Wyniki działalności Spółki

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą wartość bilansowa Spółki zmniejszyła się o 5 773,9 tys. zł (tj. o 7,1%), z 81 171,2 tys. zł (na 31 grudnia 2014 r.) do 75 397,3 tys. zł (na 31 grudnia 2016 r.).

Aktywa trwałe stanowiły w badanym okresie 93%-97% wartości aktywów i na koniec 2016 r. wyniosły 70 204,8 tys. zł. Największy udział w tej grupie (prawie o 90%) miały rzeczowe aktywa trwałe, których wartość zmniejszyła się z 64 575,1 tys. zł do 61 129,8 tys. zł, [...]* Wartość środków trwałych w 2015 r. (64 353,6 tys. zł) wzrosła o 8 267,6 tys. zł (14,7%) w stosunku do 2014 r. (56 086 tys. zł), [...]* Na koniec 2016 r. wartość środków trwałych wyniosła 61 069,3 tys. zł.

Aktywa obrotowe stanowiły na dzień 31 grudnia 2015 r. 3% (tj. 2 092 tys. zł) wartości aktywów ogółem, a na koniec 2014 r. i 2016 r. – 6% (odpowiednio: 4 971,7 tys. zł i 4 756,5 tys. zł). W aktywach obrotowych główną pozycję stanowiły inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne), które na koniec grudnia 2016 r. wyniosły 4 257,2 tys. zł.

Aktywa Spółki były finansowane głównie (w ok. 90%) kapitałem własnym, który składał się w ponad 80% z kapitału podstawowego (59 015 tys. zł). Wartość kapitału zapasowego w ciągu trzech badanych lat wzrosła o 21,1% (do 5 871,8 tys. zł).

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania zmniejszyły się z 8 743,9 tys. zł, wg stanu na 31 grudnia 2014 r., do 3 585,5 tys. zł na koniec 2016 r., tj. o 59%, w tym zobowiązania krótkoterminowe zmniejszyły się o 72,2% (z 6 548,3 tys. zł do 1 817,2 tys. zł), a rezerwy – o 20,1% (z 2 195,6 tys. zł do 1 754,3 tys. zł). Nie wystąpiły zobowiązania długoterminowe.

(dowód: akta kontroli tom I str. 19, 41, 63, 119, 309-310)

Rezerwy utworzone na świadczenia pracownicze [...]* wyniosły na koniec 2014 r. 157,5 tys. zł, 2015 r. 149,1 tys. zł, 2016 r. 185,7 tys. zł.

[...]*

⁸ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

W latach 2014-2016 Spółka osiągnęła zysk netto w wysokości odpowiednio: 339,7 tys. zł, 683,4 tys. zł i w 2015 r. i 249,4 tys. zł. Zysk Spółki został przekazany w całości na kapitał zapasowy.

(dowód: akta kontroli tom I str. 25, 47, 69)

W badanym okresie przychody Spółki uległy znacznemu zmniejszeniu, w 2016 r. wyniosły 12 697,6 tys. zł i były o 23,4% niższe niż w 2015 r. i o 39,2% niższe niż w 2014 r. [...]*

Przychody netto ze sprzedaży produktów systematycznie rosły, w 2016 r. wyniosły 12 494,5 tys. zł i były o 7,7% wyższe niż w 2014 r. (11 597,5 tys. zł). [...]*

Pozostałe przychody operacyjne wyniosły 93,3 tys. zł w 2014 r., 4 278,9 tys. zł w 2015 r. (w tym zysk ze zbycia aktywów trwałych w wysokości 3 896,2 tys. zł) i 129,3 tys. zł w 2016 r. Przychody finansowe wyniosły odpowiednio 166,6 tys. zł, 74,5 tys. zł i 55,4 tys. zł, głównym ich źródłem były odsetki od środków pieniężnych.

Koszty Spółki w latach 2014-2016 systematycznie zmniejszały się, w 2016 r. wyniosły 12 366,6 tys. zł i były o 39,4% niższe niż w 2014 r. (20 417,1 tys. zł), [...]*

Koszty działalności operacyjnej⁹ w trzech latach objętych kontrolą ulegały zmianom i wyniosły odpowiednio 11 438,3 tys. zł, 15 341,6 tys. zł i 12 191,5 tys. zł. Wzrost kosztów w 2015 r. był spowodowany zakupem usług obcych, związanych z realizowanymi remontami. W strukturze ww. kosztów najwyższe koszty¹⁰ stanowiły wynagrodzenia oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia.

W 2014 r. Spółka osiągnęła zysk ze sprzedaży w wysokości 639,1 tys. zł, a w 2016 r. – 275,2 tys. zł. W 2015 r. poniosła stratę w wysokości 3 307,6 tys. zł, [...]*

Z działalności operacyjnej [...]* w 2014 r. osiągnięto zysk w kwocie 681,8 tys. zł, a w 2016 r. – 401,7 tys. zł. W 2015 r. poniesiono stratę w wysokości 3 247,8 tys. zł, a w I półroczu 2017 r. strata wyniosła 208,3 tys. zł.

[...]*

Wskaźnik rentowności sprzedaży¹¹ wyniósł 3,1% w 2014 r., -27,1% w 2015 r. i 2,2% w 2016 r. Wskaźnik rentowności aktywów¹², wskazujący zdolność Spółki do wypracowywania zysków i efektywności gospodarowania jej majątkiem, ulegał wahaniom i wyniósł 0,4% w 2014 r., 0,9% w 2015 r. oraz 0,3% w 2016 r.

Wskaźnik płynności bieżącej¹³, informujący o potencjalnej zdolności do spłaty bieżących zobowiązań za pomocą krótkoterminowych aktywów, zwiększył się z 0,8 w 2014 r. i 2015 r. do 2,6 w 2016 r.

Wskaźnik zadłużenia¹⁴, obrazujący strukturę finansowania aktywów, zmniejszył się z 10,8% w 2014 r. do 5,9% w 2015 r. oraz do 4,8% w 2016 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 315)

[...]*

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁹ Amortyzacja, zużycie materiałów i energii, usługi obce, podatki i opłaty, wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, pozostałe koszty rodzajowe.

¹⁰ 27,5% w 2014 r., 18,8% w 2015 r. i 23,6% w 2016 r.

¹¹ Relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów towarów i materiałów, pomnożony przez 100%.

¹² Relacja wyniku finansowego netto do wartości aktywów, pomnożony przez 100%.

¹³ Relacja aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych.

¹⁴ Relacja kapitałów obcych do aktywów ogółem, pomnożony przez 100%..

[...]*

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w perspektywie krótkookresowej nie ma zagrożenia dla kontynuowania działalności Spółki w dotychczasowej formie. [...]*
W 2015 r. poniesiono stratę z podstawowej działalności operacyjnej, a osiągnięty w 2016 r. zysk ze sprzedaży stanowił 43% zysku z 2014 r. Wskaźniki rentowności sprzedaży i aktywów kształtowały się na niskim poziomie i w 2016 r. były niższe niż w 2014 r.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁵ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 20 października 2017 r.

Kontroler
Katarzyna Durakiewicz
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis

* Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie wyłączyła z publikacji fragmenty wystąpienia pokontrolnego na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1764), w związku z objęciem tych fragmentów tajemnicą przedsiębiorstwa przez i na rzecz Lubelskiego Rynku Hurtowego Spółka Akcyjna Elizówka 65 k./Lublina.

¹⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, dalej: „ustawa o NIK”.